

Abolicionisme: És la solució que el feminisme radical proposa per a eliminar la prostitució. Implica criminalitzar i perseguir la demanda de prostitució i el proxenetisme, però mai les dones. També inclou mesures educatives per tal de deixar d'estigmatitzar les dones i estigmatitzar la demanda, a més d'ajuts econòmics i sortides laborals. Entén la prostitució com una institució d'arrel clarament patriarcal i considera que el **sistema prostitucional o prostituent** (l'engranatge i els interessos econòmics que envolten la prostitució) no se sosté sense el comerç d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual. Cal diferenciar-lo del **prohibicionisme**, que parteix d'una visió moralista que persegueix, criminalitza i estigmatitza les dones; i del **regulacionisme**, que entén que la prostitució és una feina i, com a tal, ha de tenir el mateix estatus legal que la resta d'oficis. Dins d'aquest últim concepte s'engloben les activistes autoanomenades **pro-sexe o pro-drets**, que defensen els drets laborals en el món de la prostitució i la pornografia, però refusen alguns models regulacionistes. (Vegeu també **feminisme radical**.)

Agressió sexual: És un delictes que consisteix a atemptar amb violència i intimidació contra la llibertat sexual d'una persona. En termes legals, es diferencia de l'**abús sexual** pel fet que inclou violència i intimidació, però en cap dels dos delictes no hi ha consentiment per part de la víctima. Aquests conceptes tenen relació amb les **violacions** (que inclouen penetració, sigui anal, bucal o vaginal, i en què tampoc existeix el consentiment). El feminisme reivindica que qualsevol relació en què no hi hagi consentiment sigui considerada una agressió, i no pas un abús.

Aliat feminista: Home que dóna suport al moviment feminista. De vegades es parla d'*aliats* i no d'*homes feministes* perquè es considera que el moviment feminista l'han d'encapçalar les dones, que són el subjecte oprimat. (Vegeu també **fals aliat**.)

Amor romàntic: És una manera d'entendre l'amor associada a una sèrie de mites transmesos per mitjà de relats literaris, films o cançons: ha de ser per sempre, exclusiu, ha de poder assumir totes les dificultats i ha d'omplir tots els aspectes de la vida. Implica un elevat grau de dependència afectiva i manca de llibertats i és considerat una de les causes de la perpetuació de la violència masculista. Aquesta definició d'amor romàntic no es refereix l'amor de parella en general ni a les mostres

d'afecte, sinó que fa referència a l'imaginari social i cultural que normalitza i idealitza les relacions possessives, nocives i dependents.

Androcentrisme: Visió del món i de la cultura centrada en el punt de vista masculí.

Assetjament sexual: Intimidació o coerció de naturalesa sexual.

Avergonyiment físic (*Body-shaming*): Crítica de l'aspecte físic o la manera de mostrar el cos de les persones, especialment de les dones.

Biaix de gènere: És la inclinació amb prejudicis i falses atribucions vers una persona, segons si és home o dona.

***Body-monitoring*:** Fenomen pel qual l'individu –en aquest cas, les dones– controla de manera constant i obsessiva com llueix el seu cos. En són exemples retocar-se de manera obsessiva i reiterada els cabells o estar molt pendent de la mirada dels altres.

***Body policing*:** Fenomen pel qual esdevé normal que el cos de les dones sigui objecte de debat. S'explica per la creença inconscient que les dones han de preocupar-se de tenir un cos normatiu i satisfer la mirada masculina i que, per tant, tothom pot jutjar aquests cossos. N'és un exemple retreure a una dona –davant seu o no– que no s'ha preocupat prou d'anar ben pentinada o maquillada.

Body positivity*:** Moviment que encoratja les persones a sentir-se orgulloses del seu cos i fugir dels complexos promoguts pel patriarcat, el racisme o la indústria de la moda. En aquesta línia, també apareix el concepte de ***body neutrality, que anima a no donar importància al cos i tenir-hi una relació neutra, sense necessitat de sentir orgull.

Casta sexual: Element d'estratificació que jerarquitzava la societat en funció del sexe de les persones. Es considera que el patriarcat és un sistema de castes sexuals –i no de classes sexuals– perquè és un sistema rígid i immòbil que marca per sempre els membres d'una casta i d'una altra, sense possibilitat de poder-ho canviar.

Coeducació: Acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, independentment del seu sexe, de manera que es fomenti la igualtat real d'oportunitats.

Conciliació-corresponsabilitat: Repartiment equilibrat de les tasques domèstiques perquè les dones es puguin desenvolupar amb igualtat en l'àmbit professional.

Confidence gap: Fenomen a través del qual les dones menystenen els seus talents i capacitats mentre que els homes magnifiquen els seus.

Consentiment sexual: Acord explícit per a participar en una activitat sexual. Els moviments feministes proposen de deixar de parlar de *relacions consentides* per parlar de **relacions acordades**, perquè la paraula *consentiment* implica que el subjecte no és qui decideix de fer l'acció, sinó que simplement l'accepta.

Cos normatiu o heteronormatiu: Aspecte físic que respon a l'ideal de bellesa imposat pel sistema patriarcal.

Cosificació sexual: Ús que es fa d'una dona en particular, del concepte de dona o de la seva imatge per a finalitats que es limiten al plaer estètic i sexual masculí, sense fer referència ni a la seva capacitat racional ni a la seva dignitat humana. Mitjançant aquest procés, se separen els atributs sexuals –sovint destacant-los per parts– i la bellesa física de la resta de la personalitat, i aquests atributs són reduïts a eines per al plaer masculí. D'aquesta idea sorgeix l'expressió **dona objecte** i també el concepte **autocosificació**, que és el fenomen pel qual són les dones les que es cosifiquen a si mateixes, cosa que s'explica pels rols imposats socialment.

Cuéntalo: Moviment viral a l'estat espanyol que va seguir el model del *Me Too* per a denunciar casos d'agressió i assetjament sexual. Anava adreçat a les dones en general, no tan sols a les relacionades amb la indústria cinematogràfica. (Vegeu també *Me Too*.)

Culpar la víctima (*Victim blaming*): Culpar les víctimes de violència masclista (sigui sexual, física o psicològica) d'aquesta violència, en compte de culpar-ne l'agressor. Significa capgirar les responsabilitats: jutjar, de manera més o menys subtil, la conducta de la víctima i qüestionar si hauria pogut fer res per a evitar l'agressió o fins i tot si l'ha provocada. En alguns casos de violació, per exemple, es qüestiona si la dona havia d'haver anat vestida d'una altra manera o per què anava sola caminant pel carrer de nit.

Cultura de la violació: Construcció social que, per mitjà de diversos sistemes, desacredita, responsabilitza o culpabilitza les víctimes d'una agressió sexual, alhora que representa el cos femení com un cos disponible per a ser agredit sexualment i banalitza i presenta com a romàntica i estètica la violència sexual cap a les dones. Culpar la víctima (*victim blaming*) forma part de la cultura de la violació.

Doble jornada: Expressió emprada per fer evident el temps que moltes dones es troben obligades a dedicar a la suma de les feines domèstiques i les laborals.

Dones prostituïdes (o dones en situació de prostitució): Expressió que utilitzen les feministes partidàries d'abolir la prostitució per a referir-se a allò que s'entén comunament per *prostitutes*. L'expressió parteix de la base que aquestes dones són víctimes del sistema prostitucional i que paraules com *prostituta* o *treballadora sexual* no destaquen aquesta condició. (Vegeu també *treball sexual*.)

Economia feminista: Estudi crític de les ciències econòmiques, amb l'intent de superar els biaixos androcèntrics. Es focalitza en els aspectes d'importància particular per a les dones, com la feina domèstica.

Eixancarrament masculí (*Manspreading*): Acció (duta a terme per part dels homes) de seure en un banc o seient amb les cames obertes de manera que ocupi l'espai de més d'una persona. Mostra la tendència a engrandir l'espai masculí i minvar el femení.

Escletxa de gènere: Conjunt de desigualtats entre homes i dones en un àmbit concret, quant a nivell de participació, accés a oportunitats, drets, poder, influència, remuneració, beneficis, control i ús dels recursos.

Escletxa orgàsmica o escletxa de l'orgasme: Diferència entre el nombre d'orgasmes que homes i dones tenen en les relacions heterosexuales. Des d'una perspectiva feminista, és important de tenir en compte aquesta escletxa per a lluitar contra el fal·locentrisme. (Vegeu també *fal·locentrisme*.)

Escletxa salarial: Diferència mitjana entre els sous dels homes i de les dones.

Espais no mixtos: Espais reservats exclusivament a dones o exclusivament a homes. Alguns col·lectius feministes són no mixtos (i, per tant, només són format per dones) i també la primera línia de moltes manifestacions feministes.

Fal·locentrisme: Actitud basada en la idea que és el penis i, per tant, l'home, el centre de les relacions sexuals. Relacionat amb aquest concepte, també es parla de *coitocentrisme*, que és la tendència a pensar que les relacions sexuals han de passar, necessàriament, pel coit.

Fals aliat: Home que es considera feminista o aliat feminista, però que no es comporta com a tal.

Femellisme: Terme pejoratiu per a referir-se a aquella actitud que, suposadament i des del punt de vista de qui el fa servir, pretén la superioritat de la dona sobre l'home.

Femení genèric: En gramàtica, l'ús del femení com a gènere no marcat. Paraules com *totes* s'hi fan servir per a parlar de *totes* i *tots*, per exemple.

Feminazi: Terme pejoratiu per a referir-se a les feministes i negar els objectius del feminisme.

Femicidi: Assassinat d'una dona pel fet de ser-ho. És la màxima expressió de la violència masclista.

Feminisme: Moviment polític i social que denuncia la submissió tradicional de les dones als homes i promou l'alliberament i l'**apoderament** (augment de la fortalesa i confiança) de les dones per a trencar aquesta opressió. Té per conseqüència l'equiparació de drets entre tots dos sexes. **Principals corrents** (algunes controvertides i refusades per alguns sectors):

- **Anarcofeminisme:** Corrent del feminisme que veu en la dominació dels homes sobre les dones una de les primeres manifestacions jeràrquiques en les societats. El combat contra el patriarcat hi va de bracet amb la lluita de classes i contra l'estat.
- **Feminisme liberal:** Corrent individualista del feminisme que se centra en la capacitat de les dones d'aconseguir la igualtat mitjançant les decisions i accions pròpies. No relaciona l'opressió per raó de gènere amb altres formes d'opressió.
- **Feminisme negre:** Corrent del feminisme que es va fer popular durant els seixanta com a resposta crítica al **feminisme blanc**. Considera que el masclisme, la lluita de classes i el racisme van estrictament units.
- **Feminisme postcolonial o descolonial:** Corrent del feminisme que proposa d'abandonar l'etnocentrisme del feminisme tradicional i incorporar-hi perspectives com l'ètnia o la cultura.
- **Feminisme radical:** Corrent del feminisme sorgit a partir de final dels seixanta vinculat amb idees marxistes. El terme no fa referència a cap grau d'exacerbació o intransigència, sinó que al·ludeix a l'*arrel* per indicar que el sistema patriarcal és l'origen de la desigualtat i que solament es pot combatre atacant aquesta arrel. Les principals reivindicacions del feminisme radical són l'abolició de la prostitució, la pornografia i el gènere, identificat com la principal eina d'opressió del patriarcat. També defensa la prohibició dels ventres de lloguer. (Vegeu també **ventres de lloguer**.)

- **Feminisme socialista:** Corrent del feminisme que explica la subordinació de la dona pel model capitalista i considera que és doblement discriminada, també per raó de classe. Entronca amb el feminisme radical i el **feminisme marxista**, que defensa la implantació del socialisme com a via d'alliberament femení.
- **Transfeminisme:** Corrent que amplia els subjectes del feminisme a persones que també són considerades oprimides pel patriarcat, com les persones transsexuals. Entronca amb la teoria *Queer*. (Vegeu també **Teoria 'Queer'**.)

Hi ha també uns **altres moviments, corrents i distincions** del feminisme:

- **Ciberfeminisme:** Activisme feminista a la xarxa o feminisme aplicat a les TIC, que, segons aquest corrent del feminisme, pot trencar les barreres del gènere.
- **Ecofeminisme:** Moviment que relaciona feminisme i ecologia. Es fonamenta en el principi de respecte a la natura com a base per a lluitar contra el patriarcat i l'industrialisme.
- **Feminisme de la igualtat:** Corrent del feminisme originat durant la Il·lustració i consolidat amb el sufragisme que reivindica la igualtat entre homes i dones. Es contraposa al **feminisme de la diferència**, que és crític amb el feminisme de la igualtat perquè considera que pot dur al risc de reproduir el rol opressor masculí.
- **Feminisme islàmic:** Moviment que reivindica el paper de les dones a l'islam. Demana la reinterpretació dels texts sagrats i condemna les imposicions del feminisme occidental.
- **Feminisme postestructuralista o postfeminisme:** Moviment sorgit a final del segle XX que fa una revisió crítica del feminisme anterior.
- **Feminisme separatista:** Corrent del feminisme que defensa la segregació sexual; és a dir, la separació entre homes i dones en diferents espais de la societat per a apoderar les dones sense la interferència dels homes.
- **Lesbianisme polític:** Corrent del feminisme que recull la teoria que l'orientació sexual s'escull i defensa l'homosexualitat femenina com a alternativa a l'heterosexualitat. Inclou el **feminisme lèsbic**, **feminisme lesbià** o **separatisme lèsbic**, que és el corrent crític amb el feminisme dels anys seixanta i setanta i el moviment gai de principi dels setanta.

Feminisme espontani: Actitud que consisteix a qüestionar i desconstruir els rols associats al sexe femení per part d'algunes dones sense tenir coneixement previ del moviment feminista.

Feminitat: Conjunt de característiques atribuïdes tradicionalment a la dona, com ara la delicadesa, la discreció, la debilitat, la irracionalitat...

Feminitat obligatòria: Conjunt de mandats que assenyalen com han de ser i comportar-se les dones des d'una perspectiva patriarcal. En són exemples la imposició de la depilació o el fet de pesar poc.

Feminització de la pobresa: Conjunt de fenòmens que, dins la pobresa, afecten més sovint les dones. És també el procés que eixampla l'escletxa de pobresa entre sexes. S'inclouen més fenòmens, com ara l'*escletxa salarial*, el *sostre de vidre* i el *terra enganxós*.

Furt d'idees (*Bropropriating*): Situació en què un home s'apropia la idea d'una dona (generalment a la feina) i se n'emporta el mèrit.

Gènere: Construcció social de la masculinitat i la feminitat. Inclou les característiques, actituds i rols que una societat atorga a una persona segons el seu **sexe**, que és el conjunt de trets biològics, fisiològics i orgànics que divideix els individus en femelles i mascles, als quals s'assigna un valor superior. Així doncs, el gènere és cultural i s'atorga d'acord amb el sexe, que és biològic. **Conceptes relacionats:**

- **Binarisme de gènere:** Classificació de sexe i gènere en dues formes diferents, oposades i excloents: el masculí i el femení.
- **Disfòria de gènere:** Sentiment molt ampli de disgust amb el gènere atribuït a una persona quan neix, segons el seu sexe. Va més enllà i és més agut que no pas el malestar amb els rols de gènere que qualsevol persona pot sentir.
- **Identitat de gènere:** Segons alguns corrents del feminisme, com el transfeminisme, identificació d'una persona amb el gènere masculí o femení (o cap dels dos), que pot diferir del sexe biològic. És el procés d'integració i interiorització de les característiques que s'atorguen a la feminitat o a la masculinitat (o a cap de les dues). No s'ha de confondre amb l'**orientació sexual**, que és el patró d'atracció sexual, eròtica, emocional o amorosa cap a un sexe determinat, ambdós sexes (o cap, en cas que s'entengui l'**asexualitat** com una orientació sexual). Corrents del feminisme com el

feminisme radical refusen el concepte d'*identitat de gènere* perquè consideren que el gènere és una eina d'opressió que s'imposa, no pas quelcom que es pugui triar ni canviar ni amb què l'individu es pugui identificar. Dins el **transactivisme**, de la identitat de gènere se'n deriven un seguit de conceptes que també són controvertits, segons el corrent del feminisme. Són els següents:

- **Cisexisme:** Creença en la superioritat de les persones cissexuals i cisgènere per sobre de les transsexuals o transgènere.
- **Cissexual o cisgènere:** Persona que no experimenta un sentiment gaire intens de disgust amb el gènere atribuït en néixer, com sí que l'experimenten les persones transsexuals o transgènere. (Vegeu també **transgènere**.)
- **Cisnormativitat:** Conjunt de normes que sostenen la creença que les persones es divideixen de manera natural en dos gèneres diferents i excloents: home i dona. Es parla de **cisheteronormativitat** si s'hi afegeix l'exclusió a qualsevol orientació sexual que no sigui l'heterosexualitat; i de **cishomonormativitat** si s'exclou qualsevol orientació sexual que no sigui l'heterosexualitat o l'homosexualitat.
- **Gènere fluid:** Concepte per a definir les persones que diuen identificar-se amb més d'un gènere. Normalment parlen d'una transició entre el masculí i el femení o de neutralitat.
- **Transfòbia:** Odi, aversió i discriminació a les persones transsexuals o transgènere.
- **Transgènere:** Persona que s'identifica amb un gènere que és diferent de l'assignat quan neix, d'acord amb el seu sexe. A diferència dels **transsexuals**, malgrat no combregar amb els rols assignats al seu gènere, poden no pretendre canviar-se l'anatomia perquè consideren que no cal ser cent per cent home o dona, ni biològicament ni socialment.
- **Transgenerisme:** El fet de ser transgènere (**transgeneritat**) o, segons alguns corrents del feminisme com el feminisme radical, la ideologia que entén el gènere com una identitat, i no com una construcció social que causa l'opressió cap a les dones.
- **Transmisogínia:** Aversió o odi a les persones transsexuals que s'identifiquen com a dones.

Ginòpia: Omissió del punt de vista de la dona en casos de violència masclista.

Grassofòbia: Acció de discriminar, menystenir o tractar amb paternalisme les persones amb sobrepès, especialment les dones.

Heteronormativitat: Principi que implica l'alienació del sexe biològic, l'orientació sexual, la identitat de gènere i els rols de gènere. És a dir, des d'una perspectiva heteronormativa, una persona que ha nascut amb genitals femenins ha de sentir-se atreta només per homes, identificar-se amb el gènere femení i reproduir els rols i actituds associats a aquest gènere.

Heteropatriarcat: Sistema sociopolític que justifica i promou la superioritat de l'home i l'heterosexualitat vers la dona i la resta d'orientacions sexuals. A les formes d'opressió del sistema patriarcal, hi afegeix les que emanen de la supremacia de l'heterosexualitat. Aquest concepte es relaciona amb l'**heterosexualitat obligatòria** i l'**heterosexisme**, que exclouen i menyspreen qualsevol orientació sexual que no sigui l'heterosexualitat. També es parla de **cisheteropatriarcat** o **cisheterosexisme**, per a denunciar també la discriminació cap a les persones transsexuals o transgènere. Alguns corrents del feminisme refusen el terme *heteropatriarcat* i els conceptes que se'n deriven perquè consideren que, ampliant el subjecte polític del feminisme, despolititza el moviment.

Igualtat de gènere o sexe: Qualitat que implica que homes i dones han de tenir els mateixos drets i beneficis i ser tractats amb el mateix respecte. Aquesta no-discriminació és una obligació de dret internacional.

Indefensió apresada: Fenomen psicològic pel qual la persona mostra una actitud passiva i submissa en cas d'agressions o abusos i se sent incapaç de reaccionar. Des d'una perspectiva feminista, aquest concepte va més enllà d'un fenomen psicològic i té unes causes socials derivades de la manera com són socialitzades les dones, amb la imposició d'atributs com la debilitat, la submissió o el sacrifici. En molts casos de violència masclista, les víctimes experimenten aquest fenomen, normalment quan la violència ja ha anat minant la persona gradualment.

Interseccionalitat: Estudi de les identitats socials i els respectius sistemes d'opressió (com el masclisme o el racisme) que parteix de la base que no actuen de manera independent, sinó que són formes d'exclusió interrelacionades provinents d'un mateix sistema.

Intersexualitat: Ventall de condicions associades a un desenvolupament atípic de les característiques físiques sexuals. Les persones intersexuals poden néixer amb cromosomes, genitals i gònades que no encaixen amb la típica presentació masculina o femenina.

Lesbofòbia: Discriminació homòfoba i masclista contra les dones homosexuals. Es considera que són doblement discriminades, per dones i per lesbianes. Conceptes com l'**esborrament lèsbic** –que fa referència a la invisibilització de la història i problemes de les lesbianes– així ho subratllen.

Llenguatge inclusiu: Alternativa a l'anomenat llenguatge sexista que inclou l'ús del femení genèric o el desdoblament (*els professors i professores*, per exemple), entre més propostes.

Llenguatge sexista: Expressió amb què es pretén posar de manifest que el llenguatge tradicional és sexista i que l'ús del masculí genèric és una mostra més de l'opressió cap a les dones. El feminisme considera també que són masclistes alguns elements lèxics, com ara els **duals aparents**, que adquireixen significats diferents si es troben en masculí o femení i que menyspreen les dones (exemple, *home públic – dona pública*).

Llum de gas: Terme amb què es designa l'abús subtil i manipulador mitjançant el qual s'erosiona l'autoestima i la confiança d'una dona fins al punt d'anul·lar-ne la personalitat. Es considera una de les conductes més comunes entre els maltractadors.

Manterruption: Expressió que defineix les interrupcions innecessàries per part d'un home a una dona enmig d'una explicació o discurs.

Masclisme: Actitud basada en l'atribució de superioritat a l'home sobre la dona.

Masculinitat: Conjunt de característiques atribuïdes tradicionalment a l'home, com ara la força, el lideratge, la intel·ligència, la racionalitat...

Masculinitat/feminitat desconstruïda: Actituds o característiques d'un home o una dona que són producte del qüestionament o rebuig de les actituds o característiques socialment assignades al seu sexe.

Matriarcat: Forma d'organització que dóna la màxima autoritat social i política a la mare i en què la dona predomina en les posicions de poder.

Me Too: Moviment viral per a denunciar l'agressió i l'assetjament sexual que han rebut les dones, desfermat arran de les acusacions d'abusos sexuals contra el productor de cinema Harvey Winstein.

Micromasclisme: Masclisme quotidià i normalitzat. A diferència d'unes altres formes de violència masclista que poden ser socialment condemnades i denunciades, aquestes pràctiques, més subtils, són legitimades per l'entorn social. Es considera micromasclisme, per exemple, l'**assetjament de carrer**; és a dir, els comentaris que alguns homes fan a les dones pel carrer (jutjant-ne l'aspecte físic).

Misàndria: Aversió o odi al sexe masculí. Com *femellisme* o *feminazi*, aquest concepte s'utilitza per a desacreditar el feminisme.

Misogínia: Aversió o odi al sexe femení. D'aquest concepte se'n deriva la **misogínia interioritzada**, que és un tipus de misogínia que no es manifesta directament i apareix com un pensament automàtic que jutja les conductes de les dones o menysté tot allò que s'associa a la feminitat.

Model neerlandès: Model regulacionista de la prostitució implantat als Països Baixos fa gairebé dues dècades que acostuma a servir d'exemple per a entendre el regulacionisme.

Model suec: Model abolicionista de la prostitució implantat de manera pionera a Suècia fa dues dècades que acostuma a servir d'exemple per a entendre l'abolicionisme.

Noves masculinitats: Models de masculinitat alternatius a la coneguda com a *masculinitat hegemònica* o *masculinitat tòxica*; és a dir, associada a atributs com ara la dominació o la violència. Un exemple de nova masculinitat seria aquella que no s'avergonyeix de fer públics els sentiments de tristesa o la debilitat, per exemple.

Onades feministes: Són les diferents etapes que ha viscut el moviment des que va néixer. No hi ha un consens total sobre la divisió d'aquestes etapes. Mentre que algunes postures defensen que la primera onada feminista s'ha de situar en l'època de la Il·lustració, algunes altres creuen que és més adequat situar-la a final del segle XIX. Sí que hi ha consens, però, que és a partir del segle XVIII que la lluita pels drets de les dones comença a prendre forma.

- **Protofeminisme o primera onada:** Moviment feminista del segle XVIII, que neix arran de la Revolució Francesa i la Il·lustració. Les pensadores d'aquesta etapa van començar a qüestionar els privilegis masculins i a destacar que aquests privilegis no tenien cap raó biològica. També van denunciar que la Revolució Francesa no inclogués les dones en les seves reclamacions d'igualtat, llibertat i fraternitat. En definitiva, demanaven els mateixos drets de ciutadania que els homes: dret d'educació, de sufragi, drets matrimonials i en vers als fills...
- **Primera o segona onada:** Moviment feminista del segle XIX i començament del XX. Es va originar als països anglosaxons al voltant de dues reivindicacions principals. La primera es referia als drets polítics, lligats amb el sufragisme i el moviment pel sufragi femení i amb el dret de les dones de participar en la vida política. La segona reivindicació era el dret de les dones de decidir sobre si tenir fills o no, quan i com.
- **Segona o tercera onada:** Moviment feminista de mitjan segle XX, originat als Estats Units. Reivindicava l'alliberament de les dones del seu paper tradicional lligat a la maternitat i a les tasques domèstiques. En aquesta línia, reclamava igualtat salarial, llibertat sexual, dret d'avortament, dret de divorci i protecció de la maternitat i denunciava la doble jornada femenina i la violència contra les dones.
- **Tercera o quarta onada:** Moviment feminista contemporani. Neix als anys noranta i arriba fins a l'actualitat. És un corrent amb una gran diversitat de

pensament, que també inclou reivindicacions del moviment LGTBI en alguns casos.

Paritat: Participació equilibrada de dones i homes en les posicions de poder polític, econòmic i social.

Patriarcat: Concepte antropològic que descriu una organització social i cultural, en què les relacions són estructurades pel domini de l'home sobre la dona. És un sistema que promou una desigualtat estructural basada no tan sols en la diferència entre homes i dones, sinó en la inferioritat de les dones respecte dels homes en tots els àmbits de la societat. Autores com Alicia Puleo o Ana de Miguel distingeixen entre **patriarcat dur o de coacció** –present en aquelles societats on les lleis marquen què poden fer les dones i fins i tot inclouen prohibicions i violència en la legislació– i **patriarcat tou o de consentiment** –present en les societats occidentals contemporànies, on la llei reconeix la igualtat entre homes i dones però el masclisme continua molt present en tots els àmbits.

Pedanteria masculina (*Mansplaining*): Acció i efecte d'explicar a una dona alguna cosa que probablement ella ja sap –i fins i tot millor– per part d'un home. Són conductes orals paternalistes i condescendents.

Perspectiva de gènere o perspectiva feminista: Anàlisi de qualsevol àmbit o activitat a partir de la discriminació per raó de sexe amb l'objectiu de reflexionar-hi per trobar línies d'acció que permetin de resoldre les desigualtats. Aplicar perspectiva de gènere o feminista a la política, per exemple, seria analitzar quin paper hi fan les dones i quantes n'hi ha.

Postpornografia: Moviment de videoart contrari a la pornografia convencional. Es caracteritza per la introducció de cossos no normatius i pràctiques diferents de les del porno prevalent, que contradiuen l'existència d'un gènere binari.

Pressió estètica: Pressió social per a tenir un cos heteronormatiu que s'expressa per mitjà de la publicitat, la indústria de la moda, el cinema, etc. Igual que la

cosificació, la grassofòbia i més fenòmens, es considera que afecta més les dones que no els homes.

Prostituent o prostituïdor: Concepte utilitzat per l'abolicionisme per a referir-se al que normalment s'entén com a clients o consumidors de prostitució i proxenetes.

Putofòbia: Aversió, discriminació, menysteniment o odi a les prostitutes. De vegades es fa servir aquest terme pejorativament, per etiquetar les feministes que defensen d'abolir la prostitució.

Quotes: Sistema de discriminació positiva amb l'objectiu de forçar que les dones participin en les posicions de poder polític, econòmic i social perquè siguin paritàries.

Rentada violeta (*Purplewashing*): Conjunt d'estratègies polítiques i de màrqueting que apel·len a un suposat compromís amb la igualtat entre homes i dones. També es fa servir quan es defensen mesures o polítiques xenòfobes amb l'excusa que són necessàries per a l'alliberament de les dones.

Rols o estereotips de gènere: Creences que s'han construït i transmès culturalment en el curs del temps i que reparteixen atributs diferents per a homes i dones, de manera que limiten les respectives expectatives de vida i possibilitats de desenvolupament personal.

Sexisme: Actitud que defensa la divisió de la societat per raó de la diferència dels sexes i, en conseqüència, justifica el manteniment d'unes normes de comportament que emanen d'aquesta divisió. Considera que homes i dones tenen un seguit de característiques que els diferencien i que, per tant, també han de tenir una conducta diferent.

Síndrome d'alienació parental: Trastorn que, segons la teoria del psiquiatre infantil Richard Gardner, sofreixen alguns infants que suposadament han estat manipulats

psicològicament per a sentir por o hostilitat envers un progenitor per part de l'altre, generalment en el context d'un divorci o de les disputes per la custòdia dels fills. És un concepte que manca de consens científic i no és reconegut com a trastorn per l'Organització Mundial de la Salut. El feminisme considera que la utilització d'aquest suposat trastorn respon a una estratègia per a desacreditar les dones en molts casos de violència masclista i maltractament a menors.

Slut-shaming: Acció de culpabilitzar una dona fent al·lusió als seus comportaments o desigs sexuals. Parteix de la creença que les dones són sexualment passives i, per tant, que mostrin el seu desig és quelcom que se'ls ha de retreure, que els resta **respectabilitat**. N'és un exemple el fet de jutjar les dones per la seva activitat sexual o pel fet d'anar vestides d'una manera que, suposadament, cerca l'atracció dels homes.

Socialització de gènere: Procés gradual a través del qual s'imposen els rols de gènere segons el sexe amb què s'ha nascut.

Sororitat: Solidaritat, respecte i suport mutu entre dones per a establir relacions positives i una aliança existencial i política que contribueixi a l'eliminació social del masclisme i a l'apoderament individual i col·lectiu de les dones.

Sostre de diamant: Impediment per a valorar les dones amb criteris estrictament professionals.

Sostre de vidre: Barrera invisible que representa les limitacions amb què es troben les dones per a ascendir, en la seva carrera professional, fins als càrrecs de més responsabilitat pel fet de ser dones.

Sufragisme: Moviment reformista social, econòmic i polític sorgit el segle XIX que promovia l'extensió del sufragi (dret de vot) a les dones.

SWERF: Sigles en anglès de Sex Worker Exclusionary Radical Feminism per a referir-se, de manera pejorativa, a les feministes que volen abolir la prostitució i la pornografia.

TERF: Sigles en anglès de Feminisme Transexclusivista i Transfòbic per a referir-se, de manera pejorativa, a les feministes que creuen que només es poden considerar dones aquelles persones que han nascut amb genitals femenins.

Terra enganxós: Obstacle per al desenvolupament professional femení que impliquen les tasques de cures i la vida familiar, tradicionalment associades a les dones.

Test de Bechdel: Conjunt de normes per a avaluar el masclisme en els productes de ficció. S'aplica seguint els paràmetres següents: l'aparició, pel cap baix, de dos personatges femenins i el fet que aquests dos personatges interactuïn en algun moment sobre alguna qüestió que no tingui a veure amb els homes. Una variant del test exigeix que, a més, les dues dones siguin personatges amb nom.

Teoria Queer: Teoria sobre el gènere segons la qual l'orientació sexual i la identitat sexual o de gènere són resultat d'una construcció social, no biològica. Refusa la classificació de les persones en etiquetes com *home*, *dona* o *homosexual*. Algunes persones es consideren *queer* i, per tant, no s'identifiquen amb cap gènere. Corrents del feminisme com el feminisme radical refusen aquesta teoria perquè consideren que negar aquesta classificació és negar el gènere com a eina d'opressió.

Treball sexual: Concepte que utilitza l'activisme autoanomenat pro-sexe o pro-drets per a reivindicar la prostitució i la pornografia com a feines. L'abolicionisme refusa aquest concepte perquè considera que emblanqueix la violència inherent al sistema prostitucional.

Treballadora rosa (*Pink collar worker*): Treballadora d'un àmbit tradicionalment associat a les dones, com ara mainaderes, infermeres, professores o secretàries.

Ventres de lloguer: Pràctica mitjançant la qual una dona accepta, en canvi de diners, quedar-se embarassada, gestar i parir per a una altra persona o parella, que es quedarà la criatura. Alguns corrents del feminisme defensen aquest terme i no el de **gestació subrogada**, **maternitat subrogada**, **gestació per substitució** o **subrogació** perquè consideren que així es fa més visible la denúncia a la pràctica.

Violència de gènere o masclista: Violència física, psicològica, sexual, econòmica o simbòlica que s'exerceix contra les dones i que té com a resultat el dany o patiment físic, sexual o psicològic. També es consideren violència masclista les amenaces d'aquests actes i la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant a la vida pública com a la privada. En una societat patriarcal, es considera que la violència de gènere és sinònim de violència masclista, perquè les qui són oprimides per raó de gènere són les dones.

Violència domèstica: Violència o maltractament a casa o dins la família, envers els fills, els avis o el company sentimental, per exemple.

Violència obstètrica: Tipus de violència contra les dones en què els professionals de la salut dominen el cos i els processos reproductius de les dones. Es manifesta en un tracte autoritari i deshumanitzador, un abús de la medicalització i una patologització de l'embaràs i el part.

Violència simbòlica contra les dones: Comportaments tàcits i gairebé inconscients en què s'exerceix dominació i es recorda a la dona quin lloc té en la jerarquia social. El feminisme considera violència simbòlica algunes campanyes publicitàries en què la dona és col·locada en posicions de submissió que pretenen ser estètiques, per exemple.